

Conferentie van de voorzitters van de commissies

voor de Justitie en de Binnenlandse Zaken

Nicosia, 24 september 2012

Mevrouw Carina Van Cauter, ondervoorzitter van de commissie voor de Justitie, heeft de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers op die conferentie vertegenwoordigd.

*

De conferentie wordt ingeleid door de *voorzitter van de vaste commissie voor de Binnenlandse Zaken van de Cypriotische Kamer van volksvertegenwoordigers, de heer Yiannos Lamaris*. De spreker onderstreept daarbij het belang dat zijn commissie aan het migratie- en het asielvraagstuk hecht, gezien de geografische ligging van Cyprus. Als gevolg van de toestand in het Midden-Oosten en Noord-Afrika nemen de migratiestromen almaar toe; voor een klein land als Cyprus is dat een enorme uitdaging. Niettemin begint die situatie bij de bevolking ook weerstand op te roepen. Er is derhalve nood aan integratie en best practices, zoals de kennis van de taal en cultuur van het land, alsook aan toegankelijke overheidsdiensten en -instellingen en aan onderwijs. Om die redenen is integratie een van de topprioriteiten van het Cypriotische voorzitterschap.

Vervolgens vestigt de *voorzitter van de vaste commissie voor de Rechtsaangelegenheden van de Cypriotische Kamer van volksvertegenwoordigers, de heer Ionas Nicolaou*, de aandacht op de prioritaire noodzaak van de oprichting van een "gemeenschappelijk Europees asielstelsel", in het licht van de institutionele veranderingen in de Arabische wereld.

Daarnaast duiken als gevolg van de snelle technologische vooruitgang die kenmerkend is voor een mondiale omgeving waarin ook de natuurlijke en de rechtspersonen van de Europese Unie actief zijn, nieuwe uitdagingen op inzake de bescherming van de persoonsgegevens, niet alleen binnen de EU maar ook daarbuiten. Bijgevolg moet het wetgevend raamwerk volledig worden hervormd, zodat op een veilige manier gebruik kan worden gemaakt van de toenemende mogelijkheden die het internet biedt, zoals de online aankoop van producten en diensten en de bijzonder snel uitdeinende sociale netwerken. Dat daarbij persoonsgegevens worden meegedeeld is onvermijdelijk, maar een bescherming van die gegevens moet hoe dan ook worden gewaarborgd.

De eerste vergadering van deze conferentie is gewijd aan het thema "*Building a Europe of Asylum: The establishment of the Common European Asylum System by 2012 – State of play*".

Voor *mevrouw Eleni Mavrou, minister van Binnenlandse Zaken van Cyprus*, is de invoering van een "gemeenschappelijk Europees asielstelsel" een prioriteit voor het Cypriotische voorzitterschap. Zij zal trachten die werf tegen het einde van het jaar tot een goed einde te brengen, maar het is kort dag. De vigerende Europese wetgeving bevat niet echt gemeenschappelijke normen.

Daardoor bestaan er tussen de lidstaten grote verschillen in verband met internationale bescherming, de voorwaarden voor toekenning en intrekking van asielrecht en de procedures voor het onderzoek van de aanvragen. Daarbij komt nog dat er door de economische crisis moet worden bezuinigd. Het is de bedoeling een juist evenwicht te vinden tussen de rechten en de bescherming die wordt verleend.

Inzake migratie stelt mevrouw Mavrou vast dat de solidariteit vandaag niet echt speelt. De lidstaten van Midden-Europa moeten nochtans toegeven dat de zuidelijke lidstaten niet alleen hun eigen grenzen maar ook die van de Europese Unie beschermen. Ze pleit dan ook voor een gedeelde solidariteit.

Mevrouw Cecilia Wikström, lid van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement, wijst erop dat er aanzienlijke vooruitgang is geboekt op twee vlakken, namelijk de goedkeuring door de Commissie LIBE op 19 september 2012 van het voorstel voor een Richtlijn tot vaststelling van normen voor de opvang van asielzoekers COM(2011) 320 en van het Voorstel voor een Verordening tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend COM(2008) 820.

In verband met het voorstel voor een richtlijn over de opvangvoorwaarden haalt de spreekster de volgende elementen aan:

- betere voorwaarden voor het in bewaring houden van de verzoekers (beperkt en gerechtvaardigd door een gegronde reden). De richtlijn van 2003 ("Dublin II") repte met geen woord over de reden voor het in bewaring houden en liet de lidstaten daar zelf invulling aan geven;
- bewaring in een gespecialiseerde eenheid en gescheiden van gevangenen;
- bewaring van niet-begeleide minderjarigen, maar alleen voor een zo kort mogelijke tijd, als er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, en gescheiden van volwassenen;
- toegang tot de arbeidsmarkt in een lidstaat binnen maximaal negen maanden nadat een verzoek tot internationale bescherming is ingediend;
- identificatie van kwetsbare personen, om hun psychologische of medische ondersteuning te verlenen.

De wijziging van de "Verordening-Dublin" voorziet in een duidelijke verwijzing naar het principe van solidariteit met de lidstaten die een zekere druk ervaren en naar de plicht om de basisrechten van de asielzoekers te beschermen. De nadruk wordt ook gelegd op het voorkomen van crisissen door een systeem voor vroegtijdige waarschuwing. De bedoeling is de tekortkomingen in de nationale asielsystemen of de problemen die verband houden met een specifieke druk grondig aan te pakken voordat ze tot echte crisissen uitgroeien.

De meest relevante elementen van de hervorming van de “Verordening-Dublin” zijn de volgende:

- recht op een individueel onderhoud om uit te maken welke lidstaat verantwoordelijk is voor het behandelen van de asielaanvraag;
- recht om hoger beroep aan te tekenen tegen een beslissing tot overdracht naar een andere lidstaat;
- uitbreiding van het recht om in de lidstaat te blijven in afwachting dat een beslissing wordt genomen;
- beperking van de bewaringsperiode tot maximaal drie maanden.

Tot besluit formuleert mevrouw Wikström de wens dat zowel de richtlijn als de verordening vóór eind 2012 worden aangenomen.

De uiteenzettingen worden gevolgd door een gedachtewisseling.

In zijn betoog beklemtoont *de heer Kyriakos Virvidakis, voorzitter van de vaste commissie voor Administratieve Diensten, Openbare Orde en Justitie van het Griekse Parlement*, dat solidariteit tussen de lidstaten een belangrijk element is. Het is van essentieel belang dat de lidstaten systematisch samenwerken.

De heer Vincenzo Bianco, lid van de commissie Institutionele Aangelegenheden van de Italiaanse Senaat, wijst erop dat het belangrijk is met de landen van herkomst samen te werken. Die landen zouden moeten worden aangemoedigd samenwerkingsovereenkomsten te sluiten om de migratiestromen beter in de hand te kunnen houden. Tevens stelt hij vast dat een sentiment van xenofobie jegens migranten is ontstaan.

Tijdens de tweede vergadering wordt ingegaan op het thema “*De uitbouw van een inclusieve samenleving door de integratie van de inwoners van derdelanden die tevens in de EU verblijven: uitdagingen en best practices*”.

Mevrouw Eleni Mavrou, minister van Binnenlandse Zaken van de Republiek Cyprus, wijst erop dat de aangelegenheid “integratie” geen EU-bevoegdheid is.

Op 20 november 2012 zal het Cypriotische voorzitterschap een grote conferentie over integratie organiseren, waaraan deskundigen van alle gezagsniveaus, zowel uit de overheids- als uit de privésector, zullen deelnemen. In dat verband zal ruim aandacht worden besteed aan de samenleving in de brede zin van het woord.

Momenteel maken de legale migranten 4 % uit van de Europese bevolking. Aangezien de Europese bevolking vergrijsst en het geboortecijfer daalt, moet men zich beraden over hoe men de arbeidscapaciteit het best kan aanwenden. De integratie mag evenwel niet alleen uit een economisch oogpunt worden beschouwd, maar moet tevens worden opgevat als een sociale noodzaak, met inachtneming van de rechten van alle EU-burgers.

De heer Stefano Manservigi, directeur-generaal van de DG Binnenlandse Zaken van de Europese Commissie, geeft vervolgens toe dat het thema "integratie" moeilijk bespreekbaar is, aangezien die aangelegenheid niet onder de bevoegdheden van de EU ressorteert. Door de aanwezigheid van 4% legale migranten in Europa stijgt het Europese bevolkingscijfer. In het licht van de toenemende werkloosheidsgraad, maar ook de schaarste aan werkrachten in bepaalde domeinen, is de aanwezigheid van migranten bovendien onontbeerlijk geworden om onze samenleving te doen functioneren. Daarom is het aangewezen dringend proactief op te treden; in de toekomst zullen immers steeds meer migranten naar Europa komen. Al te lang werd migratie als een last opgevat. Migratie aanvaarden staat gelijk aan het bestrijden van illegale migratie. In de huidige stand van zaken is er nog geen Europees migratiebeleid. Het migratiebeleid van de individuele Staten moet worden gecoördineerd om een op diversiteit gebaseerd integratieconcept te kunnen uitwerken.

In 2005 heeft de Europese Commissie integratiedoelstellingen bepaald, waarbij onder meer werd gesteld dat het arbeidsaanbod niet voor de EU-burgers mag worden voorbehouden (zie in dat verband de mededeling van de commissie "Beleidsplan legale migratie", COM(2005) 669).

Men moet goed begrijpen dat het er niet om gaat voor de migranten een genereuze regeling in te stellen, maar dat men te maken heeft met een gemeenschappelijk belang. In het licht van de almaar negatievere perceptie van de migranten door de bevolking is het belangrijk erop toe te zien dat ze niet worden gecriminaliseerd.

Op EU-vlak zijn er indicatoren met betrekking tot de werkloosheid en de participatie van de migranten aan het publieke leven ingesteld. De spreker benadrukt de noodzaak om samen te werken, wat niet hetzelfde is als een harmonisatie. Men moet kunnen beschikken over gemeenschappelijke instrumenten, *bestpractice*-handleidingen, fora enzovoort. Hij wijst ook op het belang van een Europees fonds ter ondersteuning van de immigratie (zie in dat verband het voorstel voor een verordening tot oprichting van het Fonds voor asiel en migratie, COM(2011) 751).

In het laatste deel van zijn toespraak onderstreept hij het belang van het lokale niveau. De fundamentele regels moeten op dat niveau worden vastgesteld. De oplossingen die daar worden aangereikt, zouden moeten worden geïdentificeerd en gegroepeerd.

De laatste vergadering van de conferentie is gewijd aan "*The EU Data Protection Reform: Safeguarding the individuals' right to privacy in the digital age through modern data protection rules*".

De heer Loucas Louca, minister van Justitie en Openbare Orde van de Republiek Cyprus, beklemtoont dat de Europese normen gelet op de evolutie van het internet en de digitalisering moeten worden gemoderniseerd. Die hervorming van de gegevensbescherming komt enerzijds tot uiting in het voorstel voor een verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (algemene verordening gegevensbescherming - COM (2012) 11), en anderzijds in het voorstel voor een richtlijn betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (COM (2012) 10). Het voorstel voor een verordening beoogt zowel de particuliere als de overheidssector. Het verankert het beginsel van het éénloketsysteem. Iedere burger zal zich tot één enkele commissie voor gegevensbescherming kunnen richten. Het omvat ook een evaluatie van de impact op de privacy. Voor het Cypriotische voorzitterschap komen de lopende besprekingen op de eerste plaats, omdat men aldus hoopt te komen tot een gemeenschappelijke aanpak terzake. Momenteel is de eerste lezing van de artikelen 1 tot 28 van het verordeningvoorstel en van de artikelen 1 tot 4 van het richtlijnvoorstel achter de rug¹.

De heer Paul Nemitz, directeur Grondrechten en EU-burgerschap, DG Justitie van de Europese Commissie, preciseert met betrekking tot het voorstel voor een verordening dat daarin wordt gestreefd naar een coherente regeling van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Bij de burgers en de bedrijfswereld leeft ten opzichte van de digitalisering thans een gevoel van wantrouwen, omdat zij *hacking* van hun gegevens vrezen. Als men het vertrouwen wil herstellen, moet men heel duidelijk zijn aangaande het gebruik van de rechten. De bescherming van die rechten zal resulteren in toenemende uitwisselingen. Iedere burger zal het recht hebben een *provider* te verzoeken zijn persoonsgegevens te wissen.

Er wordt naar efficiëntie gestreefd ter bescherming van zowel de particuliere als de commerciële internetgebruiker. De heer Nemitz wijst ook op de moeilijkheid om van *provider* te veranderen. De door die *provider* beheerde gegevens moeten echter kunnen worden doorgegeven aan de nieuw gekozen *provider*. Tevens is voorzien in redelijke maar ontradende sancties (ten belope van een percentage van ten hoogste 10 % van de omzet). Bijgevolg zal de aanneming van dit voorstel geen revolutie, maar wel een evolutie betekenen. De Commissie wil het vertrouwen in de digitale economie verhogen door de bescherming van de persoonsgegevens te waarborgen.

Tot slot vindt *de heer Yiannos Danielides, Cypriotisch commissaris voor de bescherming van persoonsgegevens,* dat het recht inzake de bescherming van persoonsgegevens momenteel het sterkst wordt bedreigd.

¹ Zie in verband met die twee voorstellen het door de Kamercommissie voor de Justitie uitgebrachte subsidiariteitsadvies (DOC 53 2145/001).

Cyprus is in deze aangelegenheid in 2001 wetgevend opgetreden door via ruime informatieverstrekking werk te maken van een cultuur die de bescherming van gegevens voorstaat. De belangrijkste beschermer van persoonsgegevens is evenwel niet de wet, maar de burger zelf.

De aanneming van het voorstel voor een verordening zal de EU in staat stellen voortaan een digitale medespeler te worden.

De verschillende uiteenzettingen worden gevolgd door een gedachtewisseling.

Zo toont *de heer Jean-Pierre Sueur, voorzitter van de Commission des lois constitutionnelles, de législation, du suffrage universel, du règlement et d'administration générale van de Franse Senaat*, zich bezorgd over de invoering van een uniek loket. In de 27 lidstaten zijn er uiteenlopende beschermingsautoriteiten, de ene al strenger dan de andere. Hij wil niet dat grote ondernemingen naar lidstaten trekken met de minst strenge toezichthoudende autoriteit.

De heer Loukas Louka, minister van Justitie en Openbare Orde van de Republiek Cyprus, licht toe dat het uniek loket of de “one stop shop” ertoe strekt de huidige, diverse administratieve procedures te vereenvoudigen. Zo bestaan er 27 verschillende wetgevingen naast elkaar. Het voorstel voor een verordening zal de nationale wetgevers minder armslag bieden en zal leiden tot een eenvormigmaking van de bestaande sancties. Dankzij de instelling van een uniek loket zullen de bedrijven ook hun administratieve kosten kunnen terugdringen.

De heer Jean-Jacques Urvoas, voorzitter van de Commission des lois van de Franse Assemblée nationale, meent dat men uitermate bedacht moet zijn op de werkingssfeer van de voorstellen voor een verordening en voor een richtlijn. Zo moeten de lidstaten bevoegd blijven voor de gegevens die onder de nationale veiligheid ressorteren. Voorts vreest de spreker dat de voorgestelde teksten zullen leiden tot een neerwaartse nivellering van de wetgeving, doordat niet wordt toegestaan dat nationaal een strengere beschermingswetgeving wordt aangenomen.

Tot besluit van deze gedachtewisseling stellen *de heer Ionas Nikolaou, voorzitter van de Cypriotische vaste parlementscommissie Juridische Zaken* en *de heer Yionnos Lamarinis, voorzitter van de Cypriotische vaste parlementscommissie Binnenlandse Zaken*, dat de aanneming van deze twee voorstellen enerzijds een einde zal maken aan de onzekerheid die in die aangelegenheid heerst sedert 1995, toen de vigerende richtlijn werd aangenomen (te weten Richtlijn 95/46/EG, aangevuld met Kaderbesluit 2008/977/JBZ), en anderzijds zal zorgen voor een meer alomvattend en samenhangender beleid inzake het fundamentele recht op bescherming van persoonsgegevens.